

Sabiedrības iebildumi un priekšlikumi par Ministru kabineta noteikumu projektu „Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 24.marta noteikumos Nr.268 „Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu”” (turpmāk – Noteikumu projekts)

Nr. p.k.	Iebilduma/priekšlikuma iesniedzējs	Iesniegtā iebilduma/priekšlikuma būtība	Ņemts vērā/ nav ņemts vērā	Pamatojums, ja iebildums/priekšlikums nav ņemts vērā
1.	Madara Blumberga	Jautājums – Vai māsa vairs nav reglamentēto profesiju skaitā	Noteikumu projekts nemaina profesijas reglamentāciju.	Atbilde – māsas (vispārējās aprūpes māsas) profesija ir un būs reglamentētā profesija veselības aprūpes jomā. To nosaka likums "Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu". Proti, iepriekš minētā likuma 9.pantā - reglamentētās profesijas veselības aprūpes jomā ir minēta māsas profesija.
2.	LU Medicīnas fakultātes asociēta profesore Solvita Olsena	Latvijas Universitāte sadarbībā ar citām Latvijas augstskolām īsteno pētniecības projektu ““Augstākajā izglītībā studējošo kompetenču novērtējums un to attīstības dinamika studiju periodā”. Lai mācību sasniegumi māsu izglītībā būtu izmērāmi, salīdzināmi un savietojami visā Eiropā, Tuning procesa ietvaros māszinību akadēmiskās izglītības speciālisti ir izstrādājuši augstākās izglītības ciklu (līmeņu) aprakstus, kuri tiek izteikti ar sasniedzamajiem mācību rezultātiem. Pētījuma ziņojumā “Tuning vadlīnijas un norādes māszinību studiju programmu izstrādāšanai un īstenošanai, 2018” pirmo reizi tiek saskaņotas divas visaptverošas Eiropas kvalifikāciju sistēmas – “Boloņas” kvalifikāciju	Ņemts vērā	Noteikumu projektā ir ietvertas māsas (vispārējās aprūpes māsas) profesionālajā darbībā nepieciešamās profesionālās vērtības un māsas lomai nepieciešamās kompetences; profesionāla māsas prakse un klīnisku lēmumu pieņemšanas kompetence; zināšanas un kognitīvās kompetences; komunikācijas un interpersonālās kompetences (iekļaujot komunikāciju tehnoloģijas); līderības, vadības un komandas darba kompetences.

		<p>ietvarstruktūras EHEA (QF — EHEA) ietvars un ES Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras mūžizglītībai (EQF — LLL) ietvars. Šis ziņojums papildina pirmās, 2011. gadā publicētās, Tuning vadlīnijas māzsinību izglītībai. Publicētais ziņojums ir Eiropas valstu ekspertu grupas sadarbības rezultāts, kurš atbalstīts Tuning Eiropas izglītības struktūru iniciatīvas un “CALOHEE” projekta ietvarā.</p> <p>MK noteikumos noteikt, ka māšai ir nepieciešamas tās kompetences, kas norādītas Tuning ziņojumā, ievērojot (un nepazaudējot) piecu dimensiju un 28 apakškompetenču ietvaru, vienlaikus integrējot tās MK noteikumiem raksturīgā struktūrā.</p>		
3.	LU Medicīnas fakultātes asociēta profesore Solvita Olsena	Integrēt normās māsām nepieciešamās caurviju kompetences, tajā skaitā pētniecības, digitālo, inovāciju, uzņēmējdarbības, pilsonisko un globālo (šis uzskatījums nav izsmeļošs).		
4.	LU Medicīnas fakultātes asociēta profesore Solvita Olsena	Papildināt un precizēt normatīvā akta projekta anotāciju saskaņā ar šeit un Tuning pētījumu materiālos norādīto par māšas izglītību un profesionālo darbību.		
5.	LU Medicīnas fakultātes asociēta profesore Solvita Olsena	Precizēt tās MK noteikumu projekta normas, kurās neprecīzi ir lietoti termini un jēdzieni.	Ņemts vērā	Precizēti Noteikumu projektā lietotie termini un jēdzieni.
6.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, ka māšas (vispārējās aprūpes māšas) kompetence atbilst Ārstniecības likuma 44. pantā noteiktajai, tostarp, māšas kompetencē ir pacientu aprūpes vispārējā medicīnā, ķirurģijā, psihiatrijā, paliatīvajā aprūpē nodrošināšana.	Ņemts vērā	Papildināts noteikumu projekta 498. punkts, ka māšai (vispārējās aprūpes māšai) ir teorētiskās un praktiskās zināšanas paliatīvajā aprūpē.

		Jautājums - Kāpēc šāds sadalījums, ja vēlāk paliatīvā aprūpe nav minēta?		Skaidrojam, ka vispārīgā medicīna (general medicine) ir medicīnas nozare, kas nodarbojas ar iekšējo slimību izpēti, profilaksi, diagnostiku, ārstēšanu, regulāru pieaugušo pacientu veselības novērtēšanu un novērošanu.
7.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, ka māsas (vispārējās aprūpes māsas) kompetence atbilst Ārstniecības likuma 44. pantā noteiktajai, tostarp, māsas kompetencē ir pediatrikās aprūpes nodrošināšana. Jautājums - Kāpēc atsevišķi izdalīta nozare? Savukārt pārējās nozares nav minētas.	Nav ņemts vērā	Skaidrojam, ka noteikumu projektā ir ietverta ne tikai kompetence pediatrikās aprūpē, bet arī vispārīgā medicīnā, ķirurģijā, psihiatrijā, paliatīvā aprūpē, sievietes aprūpē, geriatrisko pacientu aprūpē, primārā veselības aprūpē un pacientu aprūpē mājās, aprūpē personām ar invaliditāti, ilgtermiņa aprūpē pacientiem ar hroniskām slimībām.
8.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, ka māsas (vispārējās aprūpes māsas) kompetence atbilst Ārstniecības likuma 44. pantā noteiktajai, tostarp, māsas kompetencē ir aprūpes nodrošināšana mirstošam pacientam. Jautājums - Kādēļ pacienta miršana izdalīta atsevišķi? Šādu sadaļu būtu jāapgūst visiem aprūpi studējošajiem, pielāgojot tēmas specifiskai vai vispārējai nozarei. Konkrēto punktu nepieciešams iekļaut gan vispārējās māsas kompetenču sarakstā gan specializācijas.	Nav ņemts vērā	Skaidrojam, ka viena no māsas (vispārējās aprūpes māsas) kompetencēm ir nodrošināt aprūpi mirstošam pacientam. Šo kompetenci apgūst visas māsas (vispārējās aprūpes māsas). Līdz ar to šī kompetence veido vienu no caurviju prasmēm visās specializācijās.
9.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, ka māsas (vispārējās aprūpes māsas) kompetence atbilst Ārstniecības likuma 44. pantā noteiktajai,	Nav ņemts vērā	Atbilde – māsa (vispārējās aprūpes māsa) varēs strādāt jebkurā ārstniecības iestādē

		<p>tostarp, māsas kompetencē ir neatliekamās medicīniskās palīdzības veikšana.</p> <p>Jautājums - Vai šis nozīmē, ka māsa varēs strādāt NMPD?</p>		<p>Latvijā (t.sk.arī NMPD), ja attiecīgajā ārstniecības iestādē ir māsas (vispārējās aprūpes māsas) amats. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka māsa (vispārējās aprūpes māsa) ir ārstniecības personas un ka arī uz māsām (vispārējās aprūpes māsām) attiecas Ārstniecības likuma noteikumi par ārstniecības personu pienākumu sniegt pirmo un neatliekamo palīdzību (Ārstniecības likuma 46. pants). Savukārt Ārstniecības likuma 48. pants nosaka, ka “ārstniecības personas pienākums ir regulāri pilnveidot savu profesionālo kvalifikāciju un izglītoties neatliekamās palīdzības sniegšanā”.</p>
10.	Madara Blumberga	<p>Noteikumu projekts nosaka, ka māsas (vispārējās aprūpes māsas) kompetence atbilst Ārstniecības likuma 44. pantā noteiktajai, tostarp, māsas kompetencē ir sievietes un ģimenes izglītošana reproduktīvās veselības jautājumos.</p> <p>Jautājums - Kādēļ izglītošana par reproduktīvajiem jautājumiem ir attiecināta tikai uz ģimeni un atsevišķi izcelta sieviete? Kur paliek pusaudži, bērni?</p>	Ņemts vērā	<p>Precizēts noteikumu projekta 497.22. apakšpunkts nosakot, ka māsas (vispārējās aprūpes māsas) kompetencē ir izglītošana seksuālās un reproduktīvās veselības jomā.</p>
11.	Madara Blumberga	<p>Noteikumu projekts nosaka, ka māsas (vispārējās aprūpes māsas) kompetence atbilst Ārstniecības likuma 44. pantā noteiktajai, tostarp, māsas kompetencē ir māsu izglītošanas veikšana.</p>	Nav ņemts vērā	<p>Atbilde – To ārstniecības personu sarakstus, kurām ir tiesības ārstniecības iestādēs veikt izglītojamo un ārstniecības personu apmācību, atbilstoši</p>

		Jautājums - Vai apmācīt tiesīgas personas statuss vairs nebūs vajadzīgs?		kompetencei apstiprina Latvijas Māsu asociācija.
12.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, lai veiktu ārstniecisko darbību, māšai (vispārējās aprūpes māšai) ir teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas drošas pacientu aprūpes pamatprincipos, infekciju kontrolē. Priekšlikums - Varbūt, lai neveidotos atkārtotāšanās ir vērts ietvert vispārēju mācību kursu – Pacientu drošība, kurā būtu iekļautas visas ar drošību saistītās tēmas, tostarp ziņošanas un brīdināšanas sistēmas, pacienta identifikācija, droša komunikācija, u.c.	Ņemts vērā	Precizēts Noteikumu projekta 497.18.apakšpunkts - pacientu drošības principu īstenošana.
13.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, lai veiktu ārstniecisko darbību, māšai (vispārējās aprūpes māšai) ir teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas vispārējos pacienta aprūpes principos, aprūpes principos pediatrijā, mātes un bērna aprūpē, senioru aprūpē, pacienta aprūpē psihiatrijā un narkoloģijā. Priekšlikums - Ko nozīmē vārds seniori? Ieteiktu lietot vārdu geriatriski pacienti.	Ņemts vērā	Precizēts noteikumu projekta 498.7.apakšpunkts - vispārējie pacienta aprūpes principi visos dzīves posmos.
14.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, lai veiktu ārstniecisko darbību, māšai (vispārējās aprūpes māšai) ir teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas sāpju novērtēšanā, vadīšanā, farmakoloģiskās un nefarmakoloģiskās atsāpināšanas metodēs. Jautājums - Vai ir uzskaitītas? Poza, aukstums.... kas vēl?	Nav ņemts vērā	Noteikumu projektā noteiktais formulējums - farmakoloģiskās un nefarmakoloģiskās atsāpināšanas metodes – ietver gan pozu, gan aukstumu.
15.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, ka specializācijas bērnu aprūpē kompetence māšām (vispārējās aprūpes māšām) ir bērnu veselības attīstības veicināšana.	Ņemts vērā	Redakcionāli precizēts noteikumu projekta 511.5.apakšpunkts bērnu

		Jautājums - Ko īsti nozīmē šis punkts?		veselīgas attīstības veicināšana.
16.	Madara Blumberga	Jautājums - Kādēļ veidojot specialitātes ir iekļauta tieši perioperatīva specialitāte, nevis saglabāta ķirurģijas specialitāte, kas ietvertu gan perioperatīvu gan post operatīvu pacientu aprūpi? Perioperatīva aprūpe ir ļoti šaura joma.	Nav ņemts vērā	Atbilde – Māsas (vispārējās aprūpes māsas) profesijas kompetencē ir ietverta līdz šim esošās ķirurģiskās aprūpes māsas kompetence. Ņemot vērā, ka māsas darbs operāciju zālē prasa specifiskas zināšanas tādēļ ir šāda specialitāte.
17.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, ka perioperatīvās aprūpes specializācijas kompetence māsām (vispārējās aprūpes māsām) operācijas procesā ir operāciju plānošana ievērojot steidzamības prioritātes. Jautājums - Kādā mērā šī ir māsas kompetence?	Ņemts vērā	Precizets noteikumu projekta 520.2.2.apakšpunkts - operāciju plānošana ievērojot steidzamības kategorijas.
18.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, ka perioperatīvās aprūpes specializācijas kompetence māsām (vispārējās aprūpes māsām) operācijas procesā ir ķirurģiskos instrumentu, hemostatisko materiālu un audu slēgšanas ierīču un tehnikas izvēle, lietošana; susināmā materiāla un aso priekšmetu izvēle un lietošana. Jautājums - Kādā mērā māsas veic ierīču un materiālu izvēli?	Nav ņemts vērā	Skaidrojam, ka māsa (vispārējās aprūpes māsa) ar specializāciju perioperatīvajā aprūpē materiālu izvēli veic savas kompetences ietvarā.
19.	Madara Blumberga	Noteikumu projekts nosaka, ka perioperatīvās aprūpes specializācijas kompetence māsām (vispārējās aprūpes māsām) pēcoperācijas aprūpe. Jautājums - Ja pacientu pēcoperācijas aprūpe ir iekļauta šajā māsas pamatspecialitātē, to būtu jāpārsauc par ķirurģijas māsas specialitāti.	Nav ņemts vērā	Skaidrojam, ka pacientu aprūpe pēcoperācijas periodā ir gan māsas (vispārējās aprūpes māsas), gan māsa (vispārējās aprūpes māsa) ar specializāciju perioperatīvajā aprūpē.

20.	Latvijas Lielo slimnīcu asociācija	<p>Asociācijas ieskatā Noteikumu projektā nepieciešams veikt sekojošas izmaiņas: aizstāt vārdus “praktiskā apmācība”, “prasmes”, “prakse”, ar terminu “klīniskās mācības”, kurš tiek lietots Direktīvā un Ministru kabineta 2002. gada 19. februāra noteikumos Nr. 68 . Piemēram: izteikt 498., 501., 502., 503., 511., 512., 513., 516., 517., 518., 521., 522. punktus sekojošā redakcijā: “[..] māšai [..] ir teorētiskās zināšanas un klīniskās mācībās apgūtas prasmes”.</p>	Nav ņemts vērā	<p>Noteikumu projekta redakcijā, kas tika nodota publiskai apspriedei nav lietoti vārdi “praktiskā apmācība”, “prasmes”, “prakse”.</p> <p>Skaidrojam, ka noteikumu 498., 501., 502., 503., 511., 512., 513., 516., 517., 518., 521., 522. punktus sekojošā redakcijā ir veidoti atbilstoši noteikumiem raksturīgai struktūrai un noteikumu mērķim: noteikt kāda ir ārstniecības personu (t.sk. attiecīgajā specialitātē sertificētu) kompetence ārstniecībā un pacientu aprūpē, kā arī noteikt attiecīgās profesijas un specialitātes ārstniecības personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu, kā arī noteikt studējošo, kuri apgūst medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un pacientu aprūpē, kā arī teorētisko un praktisko zināšanu apjomu. Skaidrojam, ka praktisko zināšanu apguve ietver gan praktiskās mācības (ko var realizēt izglītības iestādē vai</p>
-----	------------------------------------	---	----------------	---

				<p>ārstniecības iestādē un klīniskās mācības, ko realizē ārstniecības iestādē). Vienlaikus vēršam uzmanību, ka šos jautājumus reglamentē likums "Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu" kā arī Ministru kabineta 2002. gada 19. februāra noteikumi Nr. 68 "Izglītības programmu minimālās prasības zobārsta, farmaceita, māsas un vecmātes profesionālās kvalifikācijas iegūšanai".</p>
--	--	--	--	---

Datums*

31.08.2020.

(dd/mm/gggg)

Atbildīgā amatpersona

Dace Roga

(vārds, uzvārds, paraksts*)

Piezīme. * Dokumenta rekvizītus "datums" un "paraksts" neaizpilda, ja elektroniskais dokuments ir sagatavots atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu.